Zbornik sudske prakse

J. Passer - Projet d'arrêt - 25.01.2022

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

22. veljače 2022.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zajednička politika u području azila – Zajednički postupci za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite – Direktiva 2013/32/EU – Članak 33. stavak 2. točka (a) – Nedopuštenost zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u državi članici podnio državljanin treće zemlje koji je stekao status izbjeglice u drugoj državi članici pri čemu maloljetno dijete tog državljanina, koje je korisnik supsidijarne zaštite, boravi u prvoj državi članici – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članak 7. – Pravo na poštovanje obiteljskog života – Članak 24. – Najbolji interes djeteta – Nepostojanje povrede članaka 7. i 24. Povelje o temeljnim pravima zbog nedopuštenosti zahtjeva za međunarodnu zaštitu – Direktiva 2011/95/EU – Članak 23. stavak 2. – Obveza država članica da vode računa o održavanju obiteljskog jedinstva korisnikâ međunarodne zaštite”

U predmetu C-483/20,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Conseil d’État (Belgija), odlukom od 30. lipnja 2020., koju je Sud zaprimio 29. rujna 2020., u postupku

XXXX

protiv

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, S. Rodin, I. Jarukaitis i J. Passer (izvjestitelj), predsjednici vijeća, J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi i A. Kumin, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Pikamäe,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

* Jezik postupka: francuski

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za belgijsku vladu, M. Jacobs, M. Van Regemorter i C. Pochet, u svojstvu agenata,

– za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju W. Ferrante, *avvocato dello Stato*,

– za Europsku komisiju, A. Azéma i L. Grønfeldt, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 30. rujna 2021.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 18. i 24. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), članaka 2., 20., 23. i 31. Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni statusa izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (SL 2011., L 337, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 248. i ispravak SL 2020., L 76, str. 37.) kao i članka 25. stavka 6. i članka 33. stavka 2. točke (a) Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (SL 2013., L 180, str. 60.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 249. i ispravci SL 2020., L 76, str. 38. i SL 2020., L 415, str. 90.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe XXXX i Commissairea général aux réfugiés et aux apatrides (Opći povjerenik za izbjeglice i osobe bez državljanstva, Belgija, u daljnjem tekstu: CGRA) povodom odbacivanja zahtjeva za međunarodnu zaštitu podnesenog u Belgiji.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

3 U članku 1. odjeljku A stavku 2. Konvencije o statusu izbjeglica, potpisane u Ženevi 28. srpnja 1951. (*Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda*, sv. 189., str. 150., br. 2545 (1954.)), kako je izmijenjena Protokolom o statusu izbjeglica sklopljenim u New Yorku 31. siječnja 1967. (u daljnjem tekstu: Ženevska konvencija), navodi se:

„U ovoj se [Ženevskoj konvenciji] pojam ‚izbjeglica' odnosi na svaku osobu:

[…]

2. koja se nalazi izvan zemlje svog državljanstva […] te […] uslijed osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini, ili zbog političkog mišljenja, ne može, ili zbog tog straha, ne želi prihvatiti zaštitu dotične zemlje; ili osoba bez državljanstva koja se zbog gore navedenih okolnosti nalazi izvan zemlje prethodnog uobičajenog boravišta, a koja se ne može ili se zbog straha ne želi u nju vratiti.

U slučaju osobe koja ima više od jednog državljanstva, pojam ‚zemlja državljanstva' odnosit će se na svaku zemlju čije državljanstvo ta osoba ima. Ukoliko ona, bez opravdanih razloga utemeljenih na osnovanom strahu, nije tražila zaštitu jedne od zemalja čije državljanstvo ima, smatrat će se da joj zaštita zemlje državljanstva nije uskraćena."

Pravo Unije

Direktiva 2011/95

4 Uvodne izjave 8., 9., 12., 18. i 39. Direktive 2011/95 glase:

„(8) U Europskom paktu o migracijama i azilu, usvojenom 15. i 16. listopada 2008., Europsko je Vijeće napomenulo da države članice osiguravaju zaštitu na različite načine i u različitim oblicima te je pozvalo na nove inicijative radi postizanja konačne uspostave Zajedničkog europskog sustava azila, koji je predviđen Haškim programom, kako bi se tako postigao viši stupanj zaštite.

(9) U Programu iz Stockholma Europsko je vijeće ponovilo svoje nastojanje da uspostavi zajedničko područje zaštite i solidarnosti koje se temelji na zajedničkom azilnom postupku i jedinstvenom statusu u skladu s člankom 78. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) za osobe kojima je priznata međunarodna zaštita, najkasnije do 2012. godine.

[…]

(12) Glavni je cilj ove Direktive, s jedne strane, osigurati da države članice primjenjuju zajedničke kriterije za utvrđivanje osoba kojima je zaista potrebna međunarodna zaštita i, s druge strane, osigurati da minimalna razina pogodnosti bude dostupna tim osobama u svim državama članicama.

[…]

(18) ‚Najbolji interes djeteta' treba biti glavna briga država članica kada provode ovu Direktivu, u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta iz 1989. Pri procjenjivanju najboljeg interesa djeteta države članice trebaju posebnu pažnju posvetiti načelu jedinstvenosti obitelji, dobrobiti maloljetnika i socijalnom razvoju, sigurnosti i sigurnosnim aspektima te mišljenju maloljetnika u skladu s njegovim ili njezinim godinama i zrelošću.

[…]

(39) Prilikom odazivanja na poziv Programa iz Stockholma za uspostavu jedinstvenog statusa izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu, i uz izuzetak odstupanja koja su potrebna i objektivno opravdana, korisnicima supsidijarne zaštite trebaju se odobriti jednaka prava i povlastice koje uživaju izbjeglice na temelju ove Direktive te trebaju podlijegati jednakim uvjetima za ostvarivanje tih prava i povlastica.”

5 U članku 2. te direktive, naslovljenom „Definicije”, navodi se:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

(j) ‚članovi obitelji’ znači sljedeći članovi obitelji korisnika međunarodne zaštite koji su prisutni u istoj državi članici u pogledu zahtjeva za međunarodnu zaštitu, pod uvjetom da je obitelj već postojala u državi podrijetla:

– bračni drug korisnika međunarodne zaštite ili njegov ili njezin nevjenčani partner u postojanoj vezi ako zakon ili praksa dotične države članice postupa s nevjenčanim parovima na sličan način kao i s vjenčanim parovima prema svojem zakonu koji se odnosi na državljane trećih zemalja,

– maloljetna djeca parova iz prve alineje ili korisnika međunarodne zaštite pod uvjetom da su neoženjeni i bez obzira na to jesu li rođeni u braku ili izvan braka ili usvojeni kako je definirano nacionalnim pravom,

– otac, majka ili druga odrasla osoba odgovorna za korisnika međunarodne zaštite, prema pravu ili praksi dotične države članice, kada je korisnik maloljetan i nije u braku;

[…]”

6 Poglavlje VII. Direktive 2011/95 naslovljeno „Sadržaj međunarodne zaštite” sadržava članke 20. do 35.

7 Članak 20. te direktive, naslovljen „Opća pravila”, u stavku 5. određuje:

„Države članice prilikom provedbe odredaba ovog poglavlja koje uključuju maloljetnike u prvom redu uzimaju u obzir najbolji interes djeteta.”

8 Članak 23. navedene direktive, naslovljen „Održavanje obiteljskog jedinstva”, glasi:

„1. Države članice osiguravaju da se održi obiteljsko jedinstvo.

2. Države članice moraju se pobrinuti da članovi obitelji osobe koja je korisnik međunarodne zaštite koji pojedinačno ne ispunjavaju uvjete za takvu zaštitu imaju pravo tražiti povlastice iz članaka od 24. do 35. u skladu s nacionalnim postupcima i u onoj mjeri u kojoj je to u skladu s osobnim pravnim statusom člana obitelji.

3. Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se ako na temelju poglavlja III. i V. član obitelji nema ili ne bi imao pravo na međunarodnu zaštitu.

4. Neovisno o stavcima 1. i 2., države članice mogu odbiti, umanjiti ili ukinuti povlastice navedene u njima zbog nacionalne sigurnosti ili javnog reda.

5. Države članice mogu odlučiti da se ovaj članak također primjenjuje na druge bliske rođake koji su živjeli zajedno kao obitelj u vrijeme napuštanja zemlje podrijetla i koje je tada u cijelosti ili uglavnom uzdržavao korisnik međunarodne zaštite.”

Direktiva 2013/32

9 U skladu s uvodnom izjavom 43. Direktive 2013/32:

„Države članice trebaju sadržajno razmatrati sve zahtjeve tj. ocijeniti ispunjava li konkretni podnositelj zahtjeva uvjete za međunarodnu zaštitu u skladu s Direktivom 2011/95/EU, osim ako ova Direktiva ne određuje drukčije, posebno ako se može opravdano sumnjati da bi druga zemlja mogla obaviti razmatranje ili pružiti dostatnu zaštitu. Posebno, države članice ne bi smjele sadržajno ocjenjivati zahtjev za međunarodnu zaštitu ako je pri tome prva država azila podnositelju zahtjeva priznala status izbjeglice ili mu je na drugi način osigurala dostatnu zaštitu, a podnositelj zahtjeva će biti ponovno prihvaćen u toj zemlji.”

10 Članak 33. te direktive, naslovljen „Nedopušteni zahtjevi”, predviđa:

„1. Osim slučajeva u kojima se zahtjev ne razmatra u skladu s Uredbom (EU) br. 604/2013 [Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva (SL 2013., L 180, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 108. i ispravak SL 2017., L 49, str. 50.)] od država članica se ne zahtijeva da razmatraju ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete za međunarodnu zaštitu u skladu s Direktivom 2011/95/EU ako se zahtjev smatra nedopuštenim u skladu s ov[i]m članak[om].

2. Države članice mogu smatrati zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopuštenim samo ako:

(a) je druga država članica priznala međunarodnu zaštitu;

[…]”

Belgijsko pravo

11 Članak 57/6 stavak 3. prvi podstavak Zakona od 15. prosinca 1980. o ulasku na državno područje, boravku, nastanjenju i udaljavanju stranaca (*Moniteur belge* od 31. prosinca 1980., str. 14584.), kojim se prenosi članak 33. stavak 2. točka (a) Direktive 2013/32, glasi kako slijedi:

„[CGRA] može proglasiti zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopuštenim ako:

[…]

3° podnositelj zahtjeva već uživa međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici Europske unije;

[…]”

Glavni postupak i prethodno pitanje

12 Nakon što je 1. prosinca 2015. stekao status izbjeglice u Austriji, tužitelj iz glavnog postupka preselio se u Belgiju početkom 2016. godine kako bi se ondje pridružio svojim dvjema kćerima, od kojih je jedna bila maloljetna. One su 14. prosinca 2016. ostvarile pravo na supsidijarnu zaštitu u Belgiji. Belgijska Država priznala je tužitelju iz glavnog postupka roditeljsku skrb nad maloljetnim djetetom, ali on nema pravo boravka u toj državi.

13 Tužitelj iz glavnog postupka podnio je 14. lipnja 2018. zahtjev za međunarodnu zaštitu u Belgiji. CGRA je 11. veljače 2019. odbacio taj zahtjev kao nedopušten na osnovi članka 57/6 stavka 3. prvog podstavka točke 3° Zakona od 15. prosinca 1980. o ulasku na državno područje, boravku, nastanjenju i udaljavanju stranaca zbog toga što mu je druga država članica već dodijelila međunarodnu zaštitu.

14 Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima, Belgija) presudom od 8. svibnja 2019. odbio je tužbu koju je tužitelj iz glavnog postupka podnio protiv te odluke.

15 Tužitelj iz glavnog postupka podnio je 21. svibnja 2019. sudu koji je uputio zahtjev žalbu u kasacijskom postupku protiv te presude. Ističe da se u okolnostima iz glavnog postupka poštovanju načela obiteljskog jedinstva i najboljeg interesa djeteta protivi to da Belgijska Država iskoristi svoju mogućnost proglašavanja njegova zahtjeva za međunarodnu zaštitu nedopuštenim. Pojašnjava da okolnost da mu je status izbjeglice priznat u drugoj državi članici nije prepreka tomu da se može pozivati na načelo obiteljskog jedinstva protiv navedene odluke s obzirom na to da ga taj status ne ovlašćuje da živi sa svojim maloljetnim djetetom u državi članici u kojoj je ono ostvarilo pravo na supsidijarnu zaštitu.

16 Prema mišljenju CGRA-a, načelo obiteljskog jedinstva ne primjenjuje se u ovom slučaju s obzirom na to da tužitelju iz glavnog postupka, kao ni njegovim kćerima, nije uskraćena zaštita. Usto, najbolji interes djeteta ne može sâm po sebi opravdati dopuštenost zahtjeva za zaštitu.

17 Sud koji je uputio zahtjev pita treba li, u okolnostima u kojima se poziva na načelo obiteljskog jedinstva i najbolji interes djeteta, pravo Unije tumačiti na način da mu se protivi to da se država članica koristi mogućnošću, predviđenom člankom 33. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2013/32, da zahtjev za međunarodnu zaštitu proglasi nedopuštenim.

18 U tim je okolnostima Conseil d'État (Državno vijeće, Belgija) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Protivi li se pravu [Unije], konkretno člancima 18. i 24. [Povelje], člancima 2., 20., 23. i 31. [Direktive 2011/95] i članku 25. stavku 6. [Direktive 2013/32] to da, u okviru provedbe ovlaštenja iz članka 33. stavka 2. točke (a) [Direktive 2013/32], država članica odbaci zahtjev za međunarodnu zaštitu kao nedopušten zbog zaštite koju je već odobrila druga država članica, u slučaju da je podnositelj zahtjeva otac maloljetnog djeteta bez pratnje kojem je odobrena zaštita u prvoj državi članici, pri čemu je on jedini srodnik iz uže obitelji koji se nalazi uz dijete, živi s njim te mu je navedena država članica priznala roditeljsku skrb nad djetetom? Ne nalaže li se, naprotiv, načelom obiteljskog jedinstva i načelom kojim se propisuje poštovanje najboljeg interesa djeteta da država u kojoj je njegovo dijete dobilo zaštitu dodijeli zaštitu tom roditelju?"

Postupak pred Sudom

19 Dopisom od 10. prosinca 2020. belgijska vlada je, s jedne strane, obavijestila Sud o činjenici da je tužitelj iz glavnog postupka 4. studenoga 2020. podnio novi zahtjev za međunarodnu zaštitu i, s druge strane, Sudu izrazila svoje dvojbe o svrsishodnosti zahtjeva za prethodnu odluku u tim okolnostima.

20 Tajništvo Suda na temelju te je informacije dopisom od 20. siječnja 2021. zatražilo da se sud koji je uputio zahtjev očituje u tom pogledu.

21 Dopisom od 11. veljače 2021. sud koji je uputio zahtjev obavijestio je Sud o tome da ostaje pri zahtjevu za prethodnu odluku.

O prethodnom pitanju

22 Sud koji je uputio zahtjev svojim prethodnim pitanjem u biti pita treba li članak 33. stavak 2. točku (a) Direktive 2013/32, s obzirom na članak 7. i članak 24. stavak 2. Povelje, tumačiti na način da mu se protivi to da država članica iskoristi mogućnost koju daje ta odredba da odbaci zahtjev za međunarodnu zaštitu kao nedopušten jer je podnositelju zahtjeva druga država članica već odobrila status izbjeglice, ako je taj podnositelj zahtjeva otac maloljetnog djeteta bez pratnje kojem je odobrena supsidijarna zaštita u prvoj državi članici, pri čemu je on jedini srodnik iz uže obitelji koji se nalazi uz maloljetno dijete, živi s njim i navedena mu je država članica priznala roditeljsku skrb nad tim djetetom.

23 U tom pogledu, treba podsjetiti na to da se u skladu s člankom 33. stavkom 1. Direktive 2013/32, osim u slučajevima u kojima se zahtjev ne razmatra u skladu s Uredbom br. 604/2013, od država članica ne zahtijeva da provjere ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete za međunarodnu zaštitu u skladu s Direktivom 2011/95 ako se zahtjev na temelju tog članka smatra nedopuštenim. Članak 33. stavak 2. Direktive 2013/32 taksativno nabraja situacije u kojima države članice mogu smatrati da je zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopušten (presuda od 19. ožujka 2020., Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa), C-564/18, EU:C:2020:218, t. 29. i navedena sudska praksa). Među tim se situacijama nalazi i ona iz točke (a) te odredbe u kojoj je međunarodnu zaštitu već dodijelila druga država članica.

24 Tako iz samog teksta članka 33. stavka 2. točke (a) Direktive 2013/32 proizlazi da države članice nemaju obvezu provjeriti ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete propisane za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu na temelju Direktive 2011/95 kad je takva zaštita već osigurana u drugoj državi članici.

25 To tumačenje uostalom odgovara svrsi članka 33. stavka 2. Direktive 2013/32 koja se, kao što je to Sud već utvrdio, sastoji od ublažavanja obveze države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu definiranjem slučajeva u kojima se takav zahtjev smatra nedopuštenim (presuda od 19. ožujka 2020., Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa), C-564/18, EU:C:2020:218, t. 30. i navedena sudska praksa).

26 Međutim, sud koji je uputio zahtjev pita o eventualnom postojanju izuzećâ od mogućnosti koja je tom odredbom propisana državama članicama da ne provjere ispunjava li podnositelj zahtjeva tražene uvjete za međunarodnu zaštitu, koja se u biti mogu opravdati pravom na poštovanje obiteljskog života i nužnim uzimanjem u obzir najboljeg interesa djeteta iz članka 7. i članka 24. stavka 2. Povelje.

27 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da, kao prvo, pravo Unije počiva na temeljnoj pretpostavci da svaka država članica dijeli sa svim drugim državama članicama i priznaje da i one s njom dijele niz zajedničkih vrijednosti na kojima se temelji Unija, kako je navedeno u članku 2. UEU-a. Ta pretpostavka podrazumijeva i opravdava postojanje uzajamnog povjerenja među državama članicama u priznavanju tih vrijednosti i stoga u poštovanju prava Unije koje ih provodi te u činjenici da se u njihovim nacionalnim pravnim porecima može pružiti jednakovrijedna i djelotvorna zaštita temeljnih prava priznatih Poveljom, osobito u njezinim člancima 1. i 4., u kojima se priznaje jedna od temeljnih vrijednosti Unije i njezinih država članica (presuda od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, t. 83. i navedena sudska praksa), odnosno ljudsko dostojanstvo koje među ostalim podrazumijeva zabranu nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja.

28 Načelo uzajamnog povjerenja među državama članicama u pravu Unije ima ključno značenje osobito kad je riječ o području slobode, sigurnosti i pravde koje Unija čini i koje, u skladu s člankom 67. stavkom 2. UFEU-a, osigurava da se osobe pri prijelazu unutarnjih granica ne provjeravaju i oblikuje zajedničku politiku azila, useljavanja i kontrole vanjskih granica, koja se pak temelji na solidarnosti među državama članicama i pravedna je prema državljanima trećih zemalja. U tom području načelo uzajamnog povjerenja svakoj od tih država nalaže da, osim u iznimnim okolnostima, smatra da sve ostale države članice poštuju pravo Unije i, osobito, njime priznata temeljna prava (vidjeti u tom smislu presudu od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, t. 84. i navedenu sudsku praksu).

29 Prema tome, u okviru zajedničkog europskog sustava azila, valja pretpostaviti da je postupanje prema podnositeljima zahtjeva za međunarodnu zaštitu u svakoj državi članici u skladu sa zahtjevima iz Povelje, Ženevske konvencije kao i Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. To osobito vrijedi prilikom primjene članka 33. stavka 2. točke (a) Direktive 2013/32 koji – u okviru zajedničkog postupka azila uspostavljenog tom direktivom – čini izraz načela uzajamnog povjerenja (presuda od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, t. 85. i navedena sudska praksa).

30 Međutim, ne može se isključiti da taj sustav u praksi nailazi na velike poteškoće pri funkcioniranju u određenoj državi članici, koje dovode do ozbiljne opasnosti da će se prema podnositeljima zahtjeva za međunarodnu zaštitu u toj državi članici postupati na način koji nije u skladu s njihovim temeljnim pravima (vidjeti u tom smislu presudu od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, t. 86. i navedenu sudsku praksu).

31 Iz točaka 29. i 30. ove presude proizlazi da tijela države članice ne mogu ostvariti mogućnost koja im je propisana člankom 33. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2013/32 ako su zaključile, na temelju objektivnih, pouzdanih, preciznih i propisno ažuriranih elemenata te s obzirom na standard zaštite temeljnih prava zajamčen pravom Unije, da u državi članici u kojoj je državljanin treće zemlje već ostvario međunarodnu zaštitu doista postoje nedostaci koji su sustavni ili općeniti ili koji pogađaju određene skupine osoba te da s obzirom na takve nedostatke postoje ozbiljni i opravdani razlozi za vjerovanje da će taj državljanin biti izložen stvarnoj opasnosti od

nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja u smislu članka 4. Povelje (vidjeti u tom smislu presude od 19. ožujka 2019., Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, t. 85. do 90. i od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, t. 92.).

32 Nasuprot tomu, članku 33. stavku 2. točki (a) Direktive 2013/32 ne protivi se to da država članica iskoristi mogućnost koju daje ta odredba da odbaci zahtjev za dodjelu statusa izbjeglice kao nedopušten zbog toga što je podnositelju zahtjeva već priznata međunarodna zaštita u drugoj državi članici ako ga predvidljivi životni uvjeti koje bi imao kao korisnik međunarodne zaštite u toj drugoj državi članici ne izlažu ozbiljnoj opasnosti da pretrpi nečovječno ili ponižavajuće postupanje u smislu članka 4. Povelje. Okolnost da korisnici takve zaštite u navedenoj državi članici ne primaju nikakvu naknadu za podmirivanje osnovnih životnih potreba ili primaju takvu naknadu u znatno manjem iznosu nego u drugim državama članicama, a da se pritom prema njima ipak ne postupa drukčije nego prema državljanima te države članice, ne omogućuje utvrđenje povrede iz tog članka 4., osim ako se podnositelj zahtjeva zbog svoje posebne ranjivosti i neovisno o svojoj volji i osobnom izboru našao u situaciji izuzetne materijalne oskudice, koja mu onemogućuje zadovoljavanje najosnovnijih potreba kao što su, posebice, prehrana, higijena i smještaj i koja ugrožava njegovo fizičko ili mentalno zdravlje ili ga dovodi u ponižavajuće stanje protivno ljudskom dostojanstvu (vidjeti u tom smislu presudu od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, t. 89., 90. i 101.).

33 U ovom slučaju i podložno provjeri suda koji je uputio zahtjev, koji je jedini nadležan za odlučivanje o činjenicama iz glavnog postupka, iz zahtjeva za prethodnu odluku ne proizlazi da bi to mogao biti slučaj kad je riječ o životnim uvjetima tužitelja iz glavnog postupka u Austriji. Neovisno o takvoj provjeri, iz svih elemenata spisa kojim Sud raspolaže proizlazi da je zahtjev za međunarodnu zaštitu koji je tužitelj iz glavnog postupka podnio u Belgiji potaknut njegovom željom da osigura obiteljsko jedinstvo u Belgiji, a ne potrebom za međunarodnom zaštitom kao takvom, koju je već ostvario u Austriji.

34 Prema tome, situacija tužitelja iz glavnog postupka nije takva da državama članicama nameće da se iznimno, u skladu sa sudskom praksom koja proizlazi iz presude od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr. (C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219), suzdrže od mogućnosti koja im je dana člankom 33. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2013/32 da odbace zahtjev za međunarodnu zaštitu kao nedopušten.

35 Međutim, kao drugo, treba utvrditi protivi li se članku 7. i članku 24. stavku 2. Povelje da država članica mogućnost, koja joj je dana člankom 33. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2013/32, da zahtjev za međunarodnu zaštitu odbaci kao nedopušten zbog toga što je podnositelju zahtjeva takvu zaštitu već dodijelila druga država članica, iskoristi pod okolnostima iz točke 22. ove presude.

36 Povreda odredbe prava Unije kojom se korisnicima međunarodne zaštite daje materijalno pravo koja ne dovodi do povrede članka 4. Povelje, čak i pod pretpostavkom da je utvrđena, ne sprečava države članice da iskoriste mogućnost koju im daje članak 33. stavak 2. točka (a) Direktive 2013/32 (vidjeti u tom smislu presudu od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, t. 92.). U tom pogledu, za razliku od zaštite od svakog nečovječnog i ponižavajućeg postupanja iz članka 4. Povelje, prava zajamčena njezinim člancima 7. i 24. nisu apsolutna i stoga mogu biti ograničena pod uvjetima iz članka 52. stavka 1. Povelje.

37 Naime, takvo tumačenje omogućava da se osigura poštovanje načela uzajamnog povjerenja na kojem se temelji europski sustav azila i koje se izražava tim člankom 33. stavkom 2. točkom (a), kao što se naglašava u točki 29. ove presude.

38 Usto, sud koji je uputio zahtjev u svojem zahtjevu za prethodnu odluku također se poziva i na članak 23. Direktive 2011/95, osobito na njegov stavak 2.

39 Iako tom odredbom nije predviđeno proširenje izvedenog statusa izbjeglice ili statusa osobe kojoj je odobrena supsidijarna zaštita na članove obitelji osobe kojoj je odobren taj status – tako da u ovom slučaju okolnost da obje kćeri tužitelja iz glavnog postupka ostvaruju supsidijarnu zaštitu ne znači da bi on samo zbog toga trebao na toj osnovi ostvarivati međunarodnu zaštitu u toj državi članici – navedenom se odredbom državama članicama izričito propisuje da vode računa o održavanju obiteljskog jedinstva, uvođenjem određenih povlastica u korist članova obitelji korisnika međunarodne zaštite (vidjeti u tom smislu presudu od 9. studenoga 2021., Bundesrepublik Deutschland (Održavanje obiteljskog jedinstva), C-91/20, EU:C:2021:898, t. 36. i navedenu sudsku praksu). Dodjela navedenih povlastica iz članaka 24. do 35. Direktive 2011/95, među kojima je i pravo boravka, zahtijeva ispunjenje triju uvjeta, od kojih se prvi odnosi na svojstvo člana obitelji u smislu članka 2. točke (j) te direktive, drugi na činjenicu da pojedinačno nisu ispunjeni uvjeti nužni za dobivanje međunarodne zaštite a treći na sukladnost s osobnim pravnim statusom dotičnog člana obitelji.

40 Kao prvo, okolnost da su roditelj i njegovo maloljetno dijete imali različita migracijska kretanja prije nego što su se našli u državi članici u kojoj dijete ostvaruje međunarodnu zaštitu ne sprečava da se roditelja smatra članom obitelji navedenog korisnika u smislu članka 2. točke (j) Direktive 2011/95, pod uvjetom da se taj roditelj nalazio na području te države članice prije nego što je donesena odluka o zahtjevu za međunarodnu zaštitu njegova djeteta (vidjeti u tom smislu presudu od 9. rujna 2021., Bundesrepublik Deutschland (Član obitelji), C-768/19, EU:C:2021:709, t. 15., 16., 51. i 54.).

41 Kao drugo, s obzirom na cilj iz članka 23. stavka 2. Direktive 2011/95 da se osigura održavanje obiteljskog jedinstva korisnika međunarodne zaštite i, osim toga, s obzirom na činjenicu da odredbe Direktive 2011/95 treba tumačiti u odnosu na članak 7. i članak 24. stavke 2. i 3. Povelje (presuda od 9. rujna 2021., Bundesrepublik Deutschland (Član obitelji), C-768/19, EU:C:2021:709, t. 38.), treba smatrati da državljanin treće zemlje čiji je zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopušten i stoga odbačen u državi članici u kojoj njegovo maloljetno dijete ostvaruje međunarodnu zaštitu zbog statusa izbjeglice koji je ostvario u drugoj državi članici, ne ispunjava pojedinačno uvjete nužne za ostvarivanje međunarodne zaštite u prvoj državi članici što tom državljaninu daje pravo na dodjelu povlastica iz članaka 24. do 35. Direktive 2011/95 u toj državi članici.

42 Kao treće, na temelju članka 23. stavka 2. Direktive 2011/95, dodjela takvih povlastica ipak mora biti u skladu s pravnim statusom dotičnog državljanina treće zemlje.

43 U tom pogledu, iz presude od 9. studenoga 2021., Bundesrepublik Deutschland (Održavanje obiteljskog jedinstva) (C-91/20, EU:C:2021:898, t. 54.), proizlazi da se taj uvjet odnosi na provjeru toga je li dotični državljanin, koji je član obitelji osobe koja ostvaruje međunarodnu zaštitu, u državi članici koja mu je dodijelila tu međunarodnu zaštitu već ostvario pravo na tretman koji je bolji od onoga koji proizlazi iz članaka 24. do 35. Direktive 2011/95. Iz ovog slučaja ne proizlazi da je riječ o tomu s obzirom na to da odobrenje statusa izbjeglice u jednoj državi članici načelno

ne omogućuje osobi koja je korisnik te međunarodne zaštite da u drugoj državi članici ostvari bolji tretman od onoga koji proizlazi iz povlastica navedenih u člancima 24. do 35. Direktive 2011/95 u toj drugoj državi članici, ali to treba provjeriti sud koji je uputio zahtjev.

44 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da članak 33. stavak 2. točku (a) Direktive 2013/32, s obzirom na članak 7. i članak 24. stavak 2. Povelje, treba tumačiti na način da mu se ne protivi to da država članica iskoristi mogućnost, koju daje ta odredba, da odbaci zahtjev za međunarodnu zaštitu kao nedopušten zbog toga što je podnositelju zahtjeva druga država članica već odobrila status izbjeglice kad je taj podnositelj zahtjeva otac maloljetnog djeteta bez pratnje kojem je odobrena supsidijarna zaštita u prvoj državi članici, ne dovodeći pritom u pitanje primjenu članka 23. stavka 2. Direktive 2011/95.

Troškovi

45 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

Članak 33. stavak 2. točku (a) Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite, s obzirom na članak 7. i članak 24. stavak 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da mu se ne protivi to da država članica iskoristi mogućnost, koju daje ta odredba, da odbaci zahtjev za međunarodnu zaštitu kao nedopušten zbog toga što je podnositelju zahtjeva druga država članica već odobrila status izbjeglice kad je taj podnositelj zahtjeva otac maloljetnog djeteta bez pratnje kojem je odobrena supsidijarna zaštita u prvoj državi članici, ne dovodeći pritom u pitanje primjenu članka 23. stavka 2. Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni statusa izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite.

Potpisi